ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO SAGGIO

της 25ης Φεβρουαρίου 1999 *

1. Η Πορτογαλική Δημοκρατία, με την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Μαρτίου 1996, ζητεί από το Δικαστήριο να κηρύξει άκυρο το παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) 3053/95 της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 1995, για την τροποποίηση των παραρτημάτων I, II, III V, VI, VII, VIII, IX και XI του κανονισμού (ΕΟΚ) 3030/93 του Συμβουλίου περί κοινών κανόνων εισαγωγής ορισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων καταγωγής τρίτων χωρών [1] (στο εξής: κανονισμός 3053/95). Συνεπώς, η Πορτογαλική Δημοκρατία προσβάλλει την πράξη με την οποία η Επιτροπή εξαίρεσε τα ινδικά είδη λαϊκής τέχνης και τα ινδικά υφαντά από τις ποσοστώσεις εισαγωγής για τα προϊόντα αυτά οι οποίες θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3030/93 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1993 [2].

Το νομικό πλαίσιο της υποθέσεως

2. Ο κανονισμός 3030/93 προβλέπει σύστημα ποσοστώσεων καθοριστέων ετησίως για τα προϊόντα που απαριθμούνται ρητώς στο παράρτημα I (άρθρο 1). Κατά τον ίδιο αυτόν κανονισμό, το σύστημα των ποσοστώσεων δεν έχει εφαρμογή στα είδη λαϊκής τέχνης και στα υφαντά. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού:

«Τα ποσοτικά όρια που παρατίθενται στο παράρτημα V δεν εφαρμόζονται στα προϊόντα οικοτεχνίας και λαϊκής τέχνης που περιγράφονται στα παραρτήματα VI και VIa, τα οποία συνοδεύονται, κατά την εισαγωγή, από πιστοποιητικό εκδιδόμενο από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής, σύμφωνα με τα παραρτήματα VI και VIa, και πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στα παραρτήματα αυτά.»

Το παράρτημα VI, στο οποίο παραπέμπει ρητώς το άρθρο αυτό περιλαμβάνει στο σημείο του 1 τον κατάλογο των προϊόντων που πρέπει να θεωρούνται είδη λαϊκής τέχνης και υφαντά. Το παράρτημα VIa προβλέπει μία εξαίρεση όσον αφορά τη ρύθμιση των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων λαϊκής τέχνης και υφαντών, ειδικότερα δε ορίζει ότι οι «εξαγωγές χειροποίητων ενδυμάτων, προϊόντων της ινδικής οικοτεχνίας, από τα υφάσματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παραρτήματος VI (...) συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά όρια που καθορίζονται στο παράρτημα V». Συνεπώς, το παράρτημα αυτό προβλέπει ότι τα υφαντά προελεύσεως Ινδίας δεν πρέπει να περιλαμβάνονται

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 323, σ. 1.

2 — ΕΕ L 275, σ. 1.

μεταξύ των προϊόντων που εκφεύγουν του συστήματος της ποσοστώσεως.

Όσον αφορά τις αρμοδιότητες της Επιτροπής, το άρθρο 19 του κανονισμού 3030/93 ορίζει τα εξής: «Οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων του παρόντος κανονισμού, που μπορεί να είναι απαραίτητες για να ληφθεί υπόψη η σύναψη, τροποποίηση ή λήξη συμφωνιών, πρωτοκόλλων ή διακανονισμών με τρίτες χώρες, ή οι τροποποιήσεις που έγιναν στους κοινοτικούς κανόνες σχετικά με τις στατιστικές, τα τελωνειακά καθεστώτα ή τα κοινά καθεστώτα εισαγωγών, θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 17.» Το εν λόγω άρθρο προβλέπει τη σύσταση μιας «επιτροπής» κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει αντιπρόσωπος της Επιτροπής, και περιλαμβάνει σειρά διαδικαστικών κανόνων κατά τους οποίους η Επιτροπή, εφόσον διατυπωθεί σύμφωνη γνώμη της επιτροπής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων κατόπιν προτάσεως του προέδρου της, μπορεί να θεσπίσει «τα προτεινόμενα μέτρα» (άρθρο 17, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο).

3. Στις 31 Δεκεμβρίου 1994, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης, η Επιτροπή μονόγραψε ένα μνημόνιο συμφωνίας με τη Δημοκρατία της Ινδίας «για διακανονισμούς στον τομέα της πρόσβασης στην αγορά για κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα» [3].

Στο μνημόνιο αυτό προβλέπεται ότι η Ινδική Κυβέρνηση θα «παγιοποιήσει τους δασμούς επί των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και των ειδών ένδυσης που απαριθμούνται στο παράρτημα [του μνημονίου], στα επίπεδα των συντελεστών και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που αναφέρονται σ' αυτό» (σημείο 2 του μνημονίου) και ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα καταργήσει από την 1η Ιανουαρίου 1995 όλους τους περιορισμούς στις εξαγωγές ινδικών προϊόντων χειροτεχνίας και βιοτεχνίας τους οποίους προβλέπει το άρθρο 5 της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ινδίας (σημείο 5 του μνημονίου) [4]. Εξάλλου, η Κοινότητα δεσμεύθηκε να αντιμετωπίζει ευνοϊκώς τις αιτήσεις «τις οποίες η Κυβέρνηση της Ινδίας θα υποβάλλει για έκτακτη ευελιξία, πέραν της ευελιξίας που ισχύει δυνάμει των διμερών συμφωνιών για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα», μέχρι συγκεκριμένων ποσών, ρητώς προβλεπομένων στο μνημόνιο συμφωνίας. Τέλος, προβλέπεται ότι η Ινδική Κυβέρνηση θα επικαλείται τέτοιου είδους έκτακτη ευελιξία προκειμένου να προβεί σε μεταφορά υπολοίπων, σε μεταφορά οσοτήτων μεταξύ κατηγοριών και σε πρότερη χρήση ποσοτήτων, στον βαθμό που το επιτρέπει η

3 — Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή υπέγραψε επίσης μνημόνιο συμφωνίας με την Ισλαμική Δημοκρατία του Πακιστάν όσον αφορά την ίδια αυτή αγορά των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

4 — Το άρθρο 5 της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ινδίας με την απόφαση 88/495/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, για την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ινδίας για το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (ΕΕ 1988, L 267, σ. 1), ορίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 3, του διακανονισμού της Γενεύης, διακανονισμού περί του διεθνούς εμπορίου των κλωστοϋφαντουργικών τον οποίο συνήψε η Κοινότητα με την απόφαση 74/214/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1974 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/006, σ. 141), οι ποσοστώσεις εισαγωγής «δεν εφαρμόζονται στα υφάσματα βιοτεχνικής παραγωγής που παράγονται σε χειροκίνητο αργαλειό, στα χειροποίητα προϊόντα βιοτεχνικής κατασκευής με τα υφάσματα αυτά υφασμένα στο χέρι και στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα βιοτεχνίας που ανήκουν στην παραδοσιακή λαϊκή τέχνη».

χρησιμοποίηση των ποσοστώσεων (σημείο 6 του μνημονίου) [5].

4. Στις 26 Φεβρουαρίου 1996 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση σχετικά με τη σύναψη μνημονίων συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν και μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Ινδίας για διακανονισμούς στον τομέα της πρόσβασης στην αγορά για κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα [6].

Τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία

5. Με τον εν προκειμένω προσβαλλόμενο κανονισμό 3053/95, η Επιτροπή τροποποίησε το παράρτημα VI του κανονισμού 3030/93 και κατάργησε το παράρτημα VIa του κανονισμού αυτού (άρθρο 1, πέμπτο και έκτο εδάφιο) με αποτέλεσμα να εξαιρεί τα ινδικά υφαντά και είδη λαϊκής τέχνης από τις ποσοστώσεις των εισαγομένων στην Κοινότητα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Στη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή αναφέρεται ρητώς στον διακανονισμό με τη Δημοκρατία της Ινδίας, υπογραμμίζοντας ότι ο διακανονισμός αυτός προβλέπει την «κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών επί της εισαγωγής ορισμένων υφασμάτων υφασμένων σε χειροκίνητους αργαλειούς και ειδών λαϊκής τέχνης καταγωγής Δημοκρατίας της Ινδίας». Τέλος, το άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, προβλέπει την αναδρομικότητα του κανονισμού, ο οποίος παράγει τα αποτελέσματά του «από την 1η Ιανουαρίου 1995».

6. Η Πορτογαλική Δημοκρατία προσέβαλε τον κανονισμό 3053/95 με προσφυγή την οποία κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Μαρτίου 1996.

7. Κατά την έγγραφη διαδικασία και, ειδικότερα, στις 19 Ιουλίου 1996, η Επιτροπή κατάργησε την προσβαλλόμενη πράξη: εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 1410/96, σχετικά με τη μερική ανάκληση του κανονισμού 3053/95 [7] (στο εξής: κανονισμός 1410/96). Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του τελευταίου αυτού κανονισμού, ο «κανονισμός (ΕΚ) 3053/95 όσον αφορά την τροποποίηση ή/και την κατάργηση που επιφέρει, με το πρώτο του άρθρο, πέμπτο και έκτο εδάφιο, στα παραρτήματα VI και VIa του κανονισμού (ΕΟΚ) 3030/93 καταργείται με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1995». Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, η «μερική ανάκληση του κανονισμού (ΕΚ) 3053/95, όπως αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο, δεν επηρεάζει τα δικαιώματα που ενδεχομένως δημιουργήθηκαν με την έγκρισή του στο σύνολο των ελκόντων δικαίωμα από τον εν λόγω κανονισμό στο διάστημα μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του (...) κανονισμού».

Στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού περί καταργήσεως, η Επιτροπή ομολογεί ότι κατά την ημερομηνία εκδόσεως του κανονισμού 3053/95 «δεν διέθετε τις αντίστοιχες εξουσίες», δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3030/93, «δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν είχε μέχρι την ημερομηνία εκείνη αποφασίσει να συνάψει ή να

5 — Με τον όρο ευελιξία νοείται η δυνατότητα χορηγήσεως αδειών για την εισαγωγή προϊόντων σε ποσότητες υψηλότερες από τις ποσοστώσεις εισαγωγής που καθορίζει ο κανονισμός 3030/93 για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

6 — ΕΕ L 153, σ. 47.

7 — ΕΕ L 181, σ. 15.

θέσει σε προσωρινή εφαρμογή τις ρυθμίσεις που διαπραγματεύτηκε η Επιτροπή με την Ινδία και το Πακιστάν σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά» και ότι, κατά συνέπεια, «ο κανονισμός (ΕΚ) 3053/95 παρουσιάζει τυπικό ελάττωμα που δικαιολογεί τουλάχιστον τη [μερική] ανάκληση ή τη μερική ακύρωσή του».

Επί του παραδεκτού

8. Η Πορτογαλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι δεν εξέλιπε το συμφέρον της προς άσκηση προσφυγής, παρά την κατάργηση της προσβαλλομένης πράξεως. Συγκεκριμένα, η κατάργηση δεν καταλύει το συμφέρον προς άσκηση της υπό κρίση προσφυγής δεδομένου ότι δεν ισοδυναμεί με την ακύρωση της πράξεως. Ειδικότερα, εν προκειμένω, το συμφέρον της Πορτογαλικής Δημοκρατίας να διαπιστωθεί το παράνομο της προσβαλλομένης πράξεως και, συνεπώς, να επικριθεί ορισμένη συμπεριφορά της Επιτροπής δεν έχει εκλείψει. Εξάλλου, υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, η διαπίστωση του παρανόμου αυτού θα παράσχει στους θιγομένους επιχειρηματίες και στην ίδια την Πορτογαλική Δημοκρατία τη δυνατότητα να προβάλουν το δικαίωμά τους προς αποκατάσταση των ζημιών που ενδεχομένως υπέστησαν. Τέλος, η Πορτογαλική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, δεδομένου ότι η πράξη περί καταργήσεως διατηρεί σε ισχύ τα αποτελέσματα που παρήγαγε ο κανονισμός 3053/95 μέχρι την ημερομηνία καταργήσεώς του, συνεπώς από την 1η Ιανουαρίου 1995 μέχρι τις 21 Ιουλίου 1996, ο προσβαλλόμενος κανονισμός παρήγε ακόμη τα αποτελέσματά του κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής.

9. Κατά την Επιτροπή, αντιθέτως, η έκδοση του κανονισμού 1410/96 προκάλεσε την εξαφάνιση του αντικειμένου της διαφοράς. Πράγματι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η κατάργηση ισοδυναμεί με ακύρωση και ότι, με την κατάργηση της προσβαλλομένης πράξεως, η προσφεύγουσα επιτυγχάνει «το μόνο αποτέλεσμα που θα μπορούσε να πετύχει με την προσφυγή της» (διάταξη του Δικαστηρίου της 8ης Μαρτίου 1993, C-123/92, Lezzi Pietro κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-809). Όσον αφορά το ζήτημα των ενδεχομένων αιτήσεων αποζημιώσεως, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ομολόγησε ρητώς, στις αιτιολογικές σκέψεις της πράξεως περί καταργήσεως, το παράνομο της προσβαλλομένης πράξεως. Τέλος, όσον αφορά τις παρατηρήσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της καταργηθείσας πράξεως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, δεδομένου ότι ο κανονισμός 3053/93 προέβλεπε την εξάλειψη των ποσοτικών περιορισμών για τα ινδικά υφαντά και είδη λαϊκής τέχνης, θα ήταν αδιανόητο να εξαλειφθούν στο παρόν στάδιο αποτελέσματα που έχει ήδη παραγάγει ο κανονισμός. Τα αποτελέσματα αυτά έχουν ήδη οριστικοποιηθεί δεδομένου ότι, εν πάση περιπτώσει, τα προϊόντα που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία στην αγορά της Κοινότητας, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 3053/95, δεν μπορούν πλέον να βρεθούν εκ νέου. Εν πάση περιπτώσει, όπως ομολογεί η Επιτροπή, δεν ήταν ούτε η ίδια σε θέση να εντοπίσει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της καταργηθείσας πράξεως, ανεξαρτήτως του κανονισμού 1410/96, κατά τον χρόνο που εξέδωσε τον δεύτερο αυτόν κανονισμό. Περιορίζοντας τα αποτελέσματα της καταργήσεως, το θεσμικό αυτό όργανο θέλησε μόνο να αποκλείσει κάθε πιθανότητα παραγωγής αποτελεσμάτων που διαταράσσουν την αγορά.

10. Είναι αναμφισβήτητο ότι, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, η κατάργηση της προσβαλλομένης πράξεως προκαλεί κατά κανόνα την εξαφάνιση του αντικειμένου της

διαφοράς. Πράγματι, όσον αφορά τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, η ανάκληση ισοδυναμεί κατ' αρχήν με την ακύρωση της πράξεως, όπως υπενθύμισε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα διάταξη. Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, η ανάκληση μιας πράξεως ουδόλως προδικάζει το ενδεχόμενο δικαίωμα των θιγομένων επιχειρηματιών προς αποζημίωση. Επιπλέον, το εν μέρει παράνομο του κανονισμού 3053/95 αναγνωρίστηκε εν προκειμένω ρητώς από την Επιτροπή.

Ωστόσο, στην υπό κρίση περίπτωση εξακολουθούν να υπάρχουν στοιχεία λόγω των οποίων δεν είναι δυνατόν ο κανονισμός 1410/96 περί μερικής ανακλήσεως του κανονισμού 3053/95 να καταλύει το συμφέρον ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως του δευτέρου αυτού κανονισμού. Η ιδιομορφία της υπό κρίση προσφυγής έγκειται στο ότι, με τον κανονισμό περί καταργήσεως της προσβαλλομένης πράξεως, η Επιτροπή διατήρησε σε ισχύ όλα τα αποτελέσματα που η πράξη αυτή παρήγαγε μέχρι την ημερομηνία της καταργήσεως, δηλαδή από την 1η Ιανουαρίου 1995 έως τις 21 Ιουλίου 1996. Συνεπώς, είναι αναμφίβολο ότι η προσφεύγουσα είχε συμφέρον να εξαφανισθούν και αυτά τα αποτελέσματα, τούτο δε για να επιτύχει την ex tunc εξάλειψη όλων των αποτελεσμάτων της πράξεως, καθώς και για να θεμελιώσει την ύπαρξη δικαιώματος αποκαταστάσεως των ζημιών που προκάλεσε η πράξη αυτή κατά το κρίσιμο διάστημα.

Θα μπορούσε να τεθεί το ερώτημα μήπως, στην πραγματικότητα, η εκδοθησόμενη επί της προσφυγής απόφαση θα αφορά τη νομιμότητα του κανονισμού 1410/96, καθόσον το Δικαστήριο θα αποφανθεί κατ' ουσίαν επί των αποτελεσμάτων του πρώτου κανονισμού τα οποία η πράξη αυτή διατήρησε σε ισχύ. Μπορεί να τεθεί κατ' ουσίαν το ερώτημα αν είναι νόμιμο να κρίνεται μια πράξη η οποία, εφόσον δεν έχει αμφισβητηθεί, πρέπει να θεωρείται απρόσβλητη.

Ωστόσο, κατά την άποψή μου, μολονότι η παρατήρηση αυτή δεν φαίνεται παντελώς αβάσιμη, ουδόλως επηρεάζει την εκτίμηση επί της ενστάσεως απαραδέκτου την οποία προέβαλε η Επιτροπή, διότι αφορά τα αποτελέσματα μιας ενδεχόμενης αποφάσεως περί ακυρώσεως του κανονισμού 3053/95, αποφάσεως η οποία δεν μπορεί να μη θίξει και την πράξη περί καταργήσεως του προσβαλλομένου κανονισμού.

Επί της ουσίας

11. Η Πορτογαλική Δημοκρατία καταλήγει ότι η προσβαλλομένη πράξη είναι παράνομη για δύο λόγους: λόγω της αναρμοδιότητας της Επιτροπής και λόγω του παρανόμου των αναδρομικών αποτελεσμάτων που προβλέπει το άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3053/95.

12. Προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Πορτογαλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 3030/93 αναγνωρίζει στην Επιτροπή αρμοδιότητα τροποποιήσεως του κανονισμού αποκλειστικώς και μόνο σε περίπτωση που έχει προηγηθεί η σύναψη «συμφωνιών, πρωτοκόλλων ή διακανονισμών». Αντιθέτως, η σύναψη τέτοιων πράξεων εμπίπτει στη αρμοδιότητα του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 228 της Συνθήκης ΕΚ. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο συνήψε τη συμφωνία με την Ινδία μόλις τον Φεβρουάριο του 1996 και, συνεπώς, η Επιτροπή δεν διέθετε τον

Δεκέμβριο του 1995 την εξουσία να τροποποιήσει τον κανονισμό 3030/93. Η Επιτροπή δεν μπορούσε ούτε να εφαρμόσει προσωρινώς το μνημόνιο συμφωνίας, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα αυτή ανήκει αποκλειστικώς στο Συμβούλιο, που είναι το μοναδικό όργανο το οποίο είναι αρμόδιο να συνάπτει, έστω και προσωρινώς, διεθνείς συμφωνίες υπό την έννοια του άρθρου 228 της Συνθήκης. Στην πραγματικότητα, το ζήτημα του προσωρινού αποτελέσματος της συμφωνίας είχε εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη της συνεδριάσεως της επιτροπής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (προβλεπομένης στο άρθρο 17 του κανονισμού 3030/93) της 13ης Δεκεμβρίου 1995, αλλά η Επιτροπή είχε ήδη εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό στις 20 Δεκεμβρίου 1995.

13. Συναφώς, η καθής υποστηρίζει με το υπόμνημά της αντικρούσεως ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως, είχε ήδη την εξουσία να θεσπίσει τις επίμαχες διατάξεις περί καταργήσεως του κανονισμού 3030/93. Συγκεκριμένα, το άρθρο 19 του κανονισμού 3030/93, ερμηνευόμενο ευρέως, της παρέσχε την εξουσία να τροποποιεί τον εν λόγω κανονισμό κάθε φορά που είναι αναγκαίο για τη συμμόρφωση προς τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνει η Κοινότητα σε διεθνές επίπεδο. Ωστόσο, στη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προπαρατεθέντος κανονισμού 1410/96, με τον οποίο καταργήθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, η Επιτροπή ομολόγησε ότι δεν είχε αρμοδιότητα να θεσπίσει τον Δεκέμβριο του 1995 τα μέτρα εφαρμογής του μνημονίου συμφωνίας του 1994. Ακόμη και αν γίνει δεκτό το βάσιμο της αιτιάσεως της προσφεύγουσας, δεν συντρέχει ωστόσο λόγος, κατά το καθού θεσμικό όργανο, να ακυρωθεί ο προσβαλλόμενος κανονισμός, δεδομένου ότι, αφενός, το ελάττωμα του οποίου γίνεται επίκληση είναι αμιγώς τυπικής φύσεως και, αφετέρου, το παράνομο το οποίο επικαλείται η Πορτογαλία θεραπεύθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 1996, σχετικά με την οριστική σύναψη της συμφωνίας με τη Δημοκρατία της Ινδίας, την οποία αφορά το μνημόνιο συμφωνίας του Δεκεμβρίου του 1994.

14. Πέραν του ότι η Επιτροπή ομολόγησε το βάσιμο της αιτιάσεως που αφορά την αναρμοδιότητά της για την έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως, παρατηρείται εν πάση περιπτώσει ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 3030/93, το οποίο αφορά την επίμαχη ανάθεση αρμοδιότητας, προβλέπει ότι «οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων του (...) κανονισμού, που μπορεί να είναι απαραίτητες για να ληφθεί υπόψη η σύναψη, τροποποίηση ή λήξη συμφωνιών, πρωτοκόλλων ή διακανονισμών με τρίτες χώρες, ή οι τροποποιήσεις που έγιναν στους κοινοτικούς κανόνες σχετικά με τις στατιστικές, τα τελωνειακά καθεστώτα ή τα κοινά καθεστώτα εισαγωγών, θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 17». Το εν λόγω άρθρο 17 περιέχει σειρά διαδικαστικών κανόνων κατά τους οποίους η Επιτροπή, εφόσον διατυπωθεί σύμφωνη γνώμη της επιτροπής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων κατόπιν προτάσεως του προέδρου της (ο οποίος εκπροσωπεί την Επιτροπή), μπορεί να «θεσπίσει τα προτεινόμενα μέτρα» (άρθρο 17, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο).

Θεωρώ προφανές ότι οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 17 και 19 του κανονισμού 3030/93 δεν απονέμουν στην Επιτροπή την

εξουσία να τροποποιεί τον κανονισμό πριν από τη σύναψη των διεθών συμφωνιών. Διαφορετική ερμηνεία θα ισοδυναμούσε με την ανάθεση στην Επιτροπή της εξουσίας να εφαρμόζει διεθνείς συμφωνίες που δεν έχουν ακόμη συναφθεί και, συνεπώς, να τις μεταφέρει στην κοινοτική έννομη τάξη, αρμοδιότητα η οποία θα παρείχε στο θεσμικό όργανο που διαπραγματεύεται κατά κανόνα τις διεθνείς συμφωνίες στον τομέα της εμπορικής πολιτικής την εξουσία να τις θέτει σε εφαρμογή πριν συναφθούν από το Συμβούλιο. Εξάλλου, η ανάθεση αυτή δεν προβλέπεται από τον κανονισμό και, συνεπώς, πρέπει να αποκλεισθεί [8].

Βάσει των παρατηρήσεων αυτών, φρονώ ότι ο κανονισμός 3053/95 της Επιτροπής πρέπει να κηρυχθεί άκυρος όσον αφορά τις διατάξεις περί της ελευθερώσεως των ινδικών υφαντών και προϊόντων λαϊκής τέχνης, καθόσον αυτές εκδόθηκαν από αναρμόδιο όργανο.

15. Άπαξ εξακριβώθηκε το βάσιμο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου.

8 — Όσον αφορά την ερμηνεία του περιεχομένου των αρμοδιοτήτων που αναθέτει στην Επιτροπή το Συμβούλιο με τον κανονισμό 3030/93, παραπέμπω στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-159/96, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, ειδικότερα δε στα σημεία 50 έως 66, και στην απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1998, που εκδόθηκε επί της ίδιας υποθέσεως, σκέψεις 33 έως 50 (Συλλογή 1998, σ. I-7379). Στην απόφασή του το Δικαστήριο δέχτηκε το αίτημα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ στηριζόμενο — ως φαίνεται — σε διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.

Επί της εφαρμογής του άρθρου 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης

16. Η Επιτροπή ζητεί επικουρικώς, σε περίπτωση που η προσφυγή κριθεί βάσιμη, τη διατήρηση σε ισχύ των οριστικών αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης πράξεως. Κατά το καθού θεσμικό όργανο, ο διαχρονικός περιορισμός των αποτελεσμάτων της αποφάσεως θα αποτρέψει τη διακύβευση τόσο των δικαιωμάτων εισαγωγής, τα οποία το παράρτημα V του προσβαλλομένου κανονισμού επέτρεψε να απονεμηθούν στους επιχειρηματίες του τομέα, όσο και των προσδοκιών που δημιούργησαν στους επιχειρηματίες αυτούς οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η Επιτροπή σε διεθνές επίπεδο.

17. Κατά την άποψή μου, το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί, καθόσον προφανώς δεν εξακολουθούν να υπάρχουν ενδεχόμενα δικαιώματα ή άλλες υποκειμενικές καταστάσεις που θα μπορούσαν να διακυβευθούν από την ex tunc ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως. Συγκεκριμένα, τα εμπορεύματα που έχουν ήδη εισαχθεί στην Κοινότητα βάσει της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα οποία έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στο έδαφος της Κοινότητας, δεν μπορούν πλέον να βρεθούν εκ νέου. Οι εισαγωγικοί δασμοί που δεν έχουν ακόμη εισπραχθεί, αν γίνει δεκτό ότι υπάρχουν, στηρίζονται σε παράνομη πράξη, της οποίας η ακύρωση δεν συνεπάγεται συνέπειες ικανές να δικαιολογήσουν την εφαρμογή του άρθρου 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Πράγματι, πρέπει να εκτιμηθεί ότι η τροποποίηση του καθεστώτος των εισαγωγών αποτελεί κίνδυνο εγγενή στη φύση των ιδιαιτέρων δραστηριοτήτων ενός επιχειρηματία, ο οποίος, όπως αντλεί οφέλη από τις δραστηριότητες αυτές, πρέπει επίσης να φέρει τους συνήθεις κινδύνους τους (κατά το

γνωστό ρητό «ubi commoda ibi incommoda»). Ο περιορισμός των συνεπειών της ακυρώσεως αυτής, δυνάμει του άρθρου 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, ισοδυναμεί κατ' ουσίαν με παρεμπόδιση του δικαστή να εξαφανίσει ex tunc τις συνέπειες του παρανόμου των προσβαλλομένων πράξεων, κάθε φορά που οι πράξεις αυτές μπορεί να έχουν επιρροή στη νομική σφαίρα των επιχειρηματιών.

Πρόταση

18. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο τα εξής:

— να ακυρώσει το παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) 3053/95 της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 1995, για την τροποποίηση των παραρτημάτων I, II, III V, VI, VII, VIII, IX και XI του κανονισμού (ΕΟΚ) 3030/93 του Συμβουλίου περί κοινών κανόνων εισαγωγής ορισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων καταγωγής τρίτων χωρών,

— να απορρίψει το αίτημα της Επιτροπής να κριθεί ότι τα αποτελέσματα του προσβαλλομένου κανονισμού διατηρούν την ισχύ τους, υπό την έννοια του άρθρου 174, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.